

יום ד', כ"ב בכסלו תשס"ז (13 בדצמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **כ"ב בכסלו** לפני 45 שנה, [ב-30 בנובמבר 1961] נתקיימה **בקופנהגן חנוכתו החגיגית של בית מושב זקנים יהודי חדש**. מוסד זה הוא מן המוסדות המפוארים של הקהילה היהודית ושל מוסדות המדינה והעירייה שהשתתפו בכ-80 אחוז מהוצאות הקמתו(!). בפתיחה החגיגית נאם שר הפיתוח והסעד בממשלת דניה שאמר:

"עם הקמת מדינת ישראל, שהיא אחד המאורעות הפוליטיים הגדולים ביותר במאה הנוכחית, היו שסברו כי אין זכות קיום לקהילות היהודיות מחוץ לגבולות ישראל, מאחר שרוב בניהן הועמדו, כביכול, בפני הברירה בין עליה למדינה היהודית לבין התבוללות".

השר הדני המשיך -

"אינני חושב כי השקפה זו נכונה. בחברתנו, אשר בה חופש הדת מושרש במסורת ומובטח בחוקה כאחת מזכויות חופש האדם החשובות ביותר, לא נראה לי, שיש דרישה או צורך כלשהו להתבוללות. חברה דמוקרטית חייבת להיות רחבה. היא צריכה להיות עשויה לכלול כל השקפת חיים מבלי להפעיל לחץ נגד מישהו. הקוֹנְה רוחנית חד-גונית אינה עולה בקנה אחד עם רעיון הדמוקרטיה, והיא מהווה סכנה חמורה לתרבות. התעלמותה ההדרגתית של היהדות - בין אם היא מכוונת, בין אם לא תהיה מכוונת, אם אמנם יגיעו הדברים לידי כך, הרי שבשבילנו ייחשב הדבר כצעד אחורנית מבחינה דמוקרטית ותרבותית. לכן הנני לברך היום בשם החברה הדמוקרטית הדנית, לא רק השלמת מפעל הומניטארי, כי אם הנני להודות גם על תרומה למאבק נגד התופעה המוזכרת, שגם לה ניתן ביטוי במוסד זה".

דברים אלה אומרים הרבה על תנאי הקיום של היהודים בארצות סקנדינביה. בעיני הציבור הלא יהודי הכללי הם נחשבים כרצויים בתור יהודים, והם רואים בהם תוספת חיובית להרכב האנושי, החברתי והתרבותי של ארצות אלה. הם נהנים מהקצבות ממוסדות ציבוריים לפיתוח וקיום מוסדותיהם.

התהוות הישוב היהודי בארצות סקנדינביה מתחילה היום, **כ"ב בכסלו** בשנת 1622, בדיוק 339 שנה לפני אירוע היום, כאשר **המלך הדני כריסטיאן הרביעי הזמין "יהודים פורטוגזים" בהולנד להתיישב בשטח הממלכה הדנית של אותם הימים**. במרוצת הזמן נפתחו יותר ויותר משטחי הארצות הסקנדינביות בפני יהודים. יהודים אלה תרמו רבות וגדולות בהתפתחויות התרבותיות, המדעיות, האומנותיות, הכלכליות ואף הפוליטיות של ארצות אלה והולידו אנשי שם בינלאומיים רבים. תנאי חייהם היו כאלה, שבמשך כל הזמן נמשך תהליך של **התבוללות חזקה**, אך איזון מסוים לתופעה זו ניתן במידה מסוימת על ידי הגירה מתמדת של יהודים - אשר באו עפ"י רוב - מיבשת אירופה. **הגירה זו** הגיעה לשיאה בתקופה הראשונה של המאה ה-20, עד לפרוץ מלחמת העולם הראשונה. אז הגיע גל גדול באופן יחסי של פליטים יהודיים שנמלטו מהרדיפות ברוסיה הצארית. צאצאיהם של מהגרים אלה מהווים כיום, מבחינה כמותית ואיכותית, את החלק העיקרי של יהדות סקנדינביה. גל נוסף של מהגרים יהודים הגיע בתקופת שלטון הנאצים. בתקופה זו באו פליטים שמצאו מקלט בארצות אלה, **וניצולי ברנדוט** שהובאו לשבדיה עם התמוטטות גרמניה ב-1945. אמנם הרוב הגדול של מהגרים אלו חזרו לארצות מוצאם או נדדו למקומות אחרים, אך מהם נשארו כ-2000 נפשות שהחליטו להשתקע באופן קבוע בשבדיה. [http://www.daat.ac.il/daat/kitveyet/mahanaim/hayehudim-2.htm]

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל